

Muhayyerkürdî Şarkı

Hani O Bırakıp Giderken Seni

Veda

NEY

Usûlü : Semaî

Bestekâr : Müzikolog Yusuf Nalkesen

Güftekar : Şair Orhan Seyfi Orhon

6
11
16
21
25
29
33
38
43
49
55
62

Ha ni o bı ra kıp gi der ken se ni bu ök süz
tav rı ni tak ma ya cak tın (SAZ) (SAZ)
al ni na ko yar ken ve dâ bu se mi
yü zü me bu tür lü bak ma ya cak tın
(SAZ) (SAZ)
Gel se de en a cı söz ler di li me u ça cak
sa ni rım bir kaç ke li me (SAZ)
bir a lev hâ lin de dü ş tün e li me ha ni ey göz ya şım
ak ma ya cak tın ha ni ey göz ya şım ak ma ya cak tın
(SAZ)

Veda

Hani o bırakıp giderken seni
Bu öksüz tavrını takmayacaktın
Alnına koyarken vedâ busemi
Yüzüme bu türlü bakmayacaktın

Gelse de en acı sözler dilime

Uçacak sanırım birkaç kelime

Bir alev hâlinde düştün elime

Hani ey gözyaşım akmayacaktın

Veda Busesi ve Öyküsü

Müzikolog

Yusuf Nalkesen

1923 yılı Aralık ayında Üsküp'ün İştîp ilçesinde dünyaya gelen Yusuf Nalkesen'in ailesi, gördükleri baskılardan etkilenerek Türkiye Cumhuriyeti'ne göç etmişler. Ailesiyle İzmir'e göçen Nalkesen, ilkokul ve üstün bir başarı gösterdiği ortaokulun ardından sınavsız olarak Necati Bey Erkek Muallim Mektebi'ne alınır. Ağrı'nın Tutak ilçesine öğretmen olarak atanır. O yıllarda (1947-1948) eline geçen eski bir udla çalışmaya başlayan sanatçı, kendi kendine ud çalmayı öğrenir ve 8 saate varan çalışmalarını sonucunda en zor saz eserlerini bile icra eder. 1948 yılı 10 ağustosunda Meliha Nalkesen'le evlenen sanatçı; İnci, Süleyman, Ebru ve Selçuk adlarında dört çocuk sahibi olur. Ancak en büyük çocuğu İnci'yi 22 Şubat 1982 tarihinde kaybeder. İnci Karşıyaka Soğukuyu Mezarlığına gömülür. Bu ölümlerle birlikte kızı İnci için hicaz makamında şu kasideyi yapar.

Elim sustu, telim sustu, dil sustu... Tanrı bize ya darıldı, ya küstü?.. Bir ateşle öylesine yaktı ki?.. Bülbül sustu, güller sustu, dal sustu!.. >

Birinci ölüm yılında, Dr. Alâeddin Yavaşca İzmir Kültür Sarayı'nda İnci'nin aziz ruhuna ithafen Kasideyi okudu. Askerliğini yaptıktan sonra İzmir Radyosu'nun açtığı sınav ile müzik hayatına ilk adımı attığını belirten Nalkesen, 5 Eylül 1951 tarihinde 'Veda Busesi' isimli şarkıyı besteledi. 1952 yılında açılan İzmir Radyosu Saz Sanatçılığı sınavıyla TRT kadrosuna giren Nalkesen; Nisan 1970'te öğretmenlikten emekli oldu. Emeklilikten sonra sanatçı sendikalarında daha faal bir rol oynamaya başlar. Bu yüzden TRT yönetimiyle de arası bozulur ve 13 Ağustos 1973 tarihinde bir genel müdürlük yazısıyla görevini son verir. 23 yıl hizmet ettiği TRT'ye tazminat davası açan sanatçı, bu davayı kazanır. Maddi hak ve kıdem tazminatını kazanan Nalkesen, kırgın olduğu TRT'ye dönmez. İşte bu ruh haliyle 'Hele bir düşte gör' şarkısını besteler. Rast makamındaki bu şarkının güftesi de Nalkesen'e aittir. **Hele bir düşte gör, düşte gör bir an. Bulunmaz inan ki, hal hatır soran!.. Sen düşmanlarından görmediğini, Görürsün en canın, en yakınından!..**

Kader bu, söyleyin, ne gelir elden? Düşenin dostu olmazmış, ezelden! Nesrin Sipahi TV'de okudu büyük beğeniyle yankılar yaptı. Sayın Vehbi Koç, Yusuf Nalkesen'e uzunca bir mektup yazarak bu besteyi çok beğendiğini ve aziz dostu Orgeneral Mustafa Muğlalı Paşa'nın hayatını dile getirdiğini, bu yüzden de Nalkesen'i tebrik ediyordu.

1998 yılında Kültür Bakanlığı'nca verilen Devlet Sanatçısı unvanını almıştır. Nalkesen, 2003 yılının ilk saatlerinde, 6 aydır böbrek tedavisi için hastaneye gitmeye hazırlanırken kalp kriziyle hayata veda etti. 583 bestesi ve 1000 civarında da güftesi vardır. Nalkesen, besteciliğiyle ilgili olarak, şunları söylemiştir: 'Utandığımdan galiba 10 yıl bekledim. Sonra bir gazeteci arkadaşım Zeki Müren Bey'e bahsetmiş. O okudu, çok beğenildi. Ve bu seneye kadar toplam 583 beste ve 1000 civarında da güfte yaptım. Asla şarkı söylemedim ve herhangi bir yerde enstrüman çalmadım.' Nalkesen, besteleri yaparken adeta kelimelerle dans ettiğini, etrafında yaşanan tüm güzellikleri aşk ve tutkuyla yazdığını belirtmişti. Ayrıca Nalkesen bir televizyon programına konuk olduğunda şarkılardaki içki ve park temalarını tamam hayal ürünü olduğunu belirtmiş, zira hiç içki kullanmadığını ve parklarda o ağacın altında oturmadığını anlatmıştı.

Kaynak : Suat Yener

Şair, Gazeteci, Yazar, Yayımcı, Siyaset Adamı

Orhan Seyfi Orhon

23 Ekim 1890 tarihinde İstanbul'un Çengelköy ilçesinde dünyaya gelen Orhan Seyfi Orhon'un babasının Mehmed Emin Bey, annesinin ise Nimet Hanım olduğu bilinmektedir. Ortaöğretimini aldığı Beylerbeyi Rüşdiyesi'ni 1905 yılında tamamlayan Orhan Seyfi, lise eğitimi için gittiği Mercan İdadisi'ni de 1909 yılında tamamladı.

Lise yıllarında kaykay edebiyat öğretmeni olan Celal Sahir Bey'in tavsiyeleri ve yönlendirmeleri sonucunda edebiyata ilgisi artan ve çeşitli eserler vermeye başlayan Orhan Seyfi Orhon, Abdülhak Hamid ve Tevfik Fikret izleri taşıyan şiirler yazdı. Aruz veznini kullanarak sade ve anlaşılır bir dille yazmış olduğu şiirleriyle beğeni kazanan Orhan Seyfi, Tıp eğitimi almak için Tıbbiyeye başladı fakat bir anestezi yapılıırken fenalaşması sonucu bu işi yapamayacağını anlayarak hukuk eğitimi aldı.

Darülfünun Hukuk Mektebi'ne başlayarak hukuk eğitimi alan Orhan Seyfi, Kavanin Kaleminde memur olarak çalışmaya başladı. Tanıştığı yazarlardan etkilenerek Türkçülük akımını benimsedi ve şiirlerini bu doğrultuda şekillendirmeyi başardı. Mizahi anlatımıyla beğeni kazanan Orhan Seyfi birçok dergide yazar olarak görev aldı. Orhan Seyfi Orhon, 22 Ağustos 1972 tarihinde vefat etti.

Kaynak : İnternet

Veda busesi sözleri itibariyle iki aşğın birbirine yazdığı şiir olarak algılanmıştır hep. Fakat Veda busesi adlı şiir Orhan Seyfi Orhon'un kanserden ölen kızına yazdığı bir eserdir. Bu ünlü şiirin hikayesi şöyle anlatılmaktadır; Babası kızının kapısını açarken biraz duraksadı. Sessizce kapının kolunu aşağı indirdi, kızının bugün daha iyi olması için dua etti. Gün boyunca kızına doyasıya sarılmayı düşünüyordu. O yüzden bütün işlerini iptal etmiş, akşama kadar onun yanında oturmayı planlamıştı. Uyuyup uyumadığını kontrol etmek için usulca yatağın üstüne eğildi. Kızı perişan halde görünüyordu. Gözleri hemen yaşaran baba, kızının bu halini görmesini istemediği için usulca eğildi ve dudaklarını kızının alnına koydu. Öpmeyi çünkü öpmek çok kısa bir andı. Öylece durdu ve derin derin nefes alarak kızının kokusunu içine çekti. Kız eliyle babasının kolunu. Ancak baba kızının alnında öylece durdu. Biraz daha dursaydı göz yaşları kızının yüzüne damlayacaktı, ağladığı anlaşılacaktı. Yatağın yanındaki sandalyeye oturdu. Kız o kadar bitkin düşmüştü ki çok kısık bir sesle, 'babacığım, annemin öldüğü günü hatırlıyorum ,günlerce çok ağlamıştın. Şu son anlarımda senden bir şey istiyorum babacığım, dedi. Ben öldükten sonra hiç ağlamıyacaksın, gözünden bir damla yaş bile düşmeyecek, anlaştık mı?' dedi. Baba imkansız isteyen kızına baktı, ağlamaklı halini bastırarak başını hafifçe salladı. Kızı çok zor nefes alıyordu. Birkaç saniye içinde nefes alışverişleri kesildi, başı yana düştü. Hıçkırıklar içinde kızını kucığına aldı. Kızın cansız bedenini hala ateşler içindeydi. Buna rağmen kızı üşümesin diye battaniyeyle sardı bahçeye çıkardı. Kızını sandalyeye oturtup, yere çöktü, başını kızının kucığına koydu, hıçkırıklarla ağlamaya başladı. İşte o an dilinden bu ölümsüz mısralar döküldü...

'Veda Busesi', Türk sanat müziğinin şüphesiz en bilinen, en çok sevilen şarkılarından biri... Yusuf Nalkesen tarafından 1951 yılında Muhayyer Kürdî makamında bestelenen bu içli şarkının sözleri ise zamanının ünlü 'beş hececi'lerinden biri olan şair ve gazeteci-yazar Orhan Seyfi Orhon'a ait.

Semâi Usûlü

*) 3 zamanlıdır.

*) Türk müzikisindeki, iki basit usûlün ikincisidir. Bu sebeple terkinde başka hiç bir usûl yoktur.

*) 3/8'lik, 3/4'lük ve 3/2'lik mertebeleri varsa da, ençok 3/4'lük mertebesi kullanılmıştır. 3/2'lik olan üçüncü mertebesi ancak bazı Yürük Semâi eserlerin içinde, bir iki usûl kadar yer alır. 3/2'lik mertebeye Darb Usûlü de denir

*) Şarkılarda, türkülerde, ilâhilerde, saz semâilerinde dördüncü hânelerinde kullanılmıştır.

Semâi Darb Usûlü

[3 / 4] m e r t e b e s i

- 1 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 2 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 3 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]

Kaynak :

1) ' Türk Musikisinde Usuller ve Kudüm ', M. Hurşit UNGAY

2) ' Türk Müsikişi Nazariyatı ve Usûlleri-Kudüm Velveleleri ' İsmail Hakkı ÖZKAN [1941- 2010]